

Förhör - som vittne

Vad är ett vittne?

Ett vittne i en brottsutredning är en person som kan antas ha uppgifter att lämna för att kunna klargöra omständigheter rörande brottet

Vad gäller då jag kallas till förhör - då jag är vittne?

Om eller när du kallas till förhör till polisen är du skyldig att komma. Om du har förhinder så ska du omgående kontakta den som kallat dig och berätta om ditt problem så att ni tillsammans kan komma överens om bästa tid för förhöret. Du kan inte skjuta upp förhöret för att du inte vill bli förhörd. Är det så att du struntar i en kallelse kan förundersökningsledaren i vissa fall besluta om att hämta dig till förhör. Du kan då bli hämtad i t.ex. bostaden eller på arbetsplatsen.

I Sverige råder allmän vittnesplikt. Detta innebär att i princip alla kan bli skyldiga att inställa sig i domstol och avlägga vittnesmål under ed. Vittnesplikten gäller både i civilmål och brottmål. Däremot gäller inte vittnesplikten vid förhör hos polisen - du kan ju vägra att uppge något. Finner förundersökningsledaren att du har väsentliga uppgifter att lämna och det finns en skäligen misstänkt i ärendet kan förundersökningsledaren begära att vittnesförhör hålls i domstolen innan huvudförhandling och då är vittnet skyldig att berätta vad hen sett, hört eller fått veta. Vid ett sådant förhör i domstol kommer även den misstänkte och dennes försvarare att få närvara och ställa frågor. Ljuger vittnet kan det bli fråga om brottet mened. (se nedan)

Vittne är mycket viktiga för utredningsprocessen. Alla som kan tänkas ha uppgifter att lämna för att klargöra omständigheterna när det gäller ett brott får förhöras. Vittnen har en mycket viktig funktion i lagföringsprocessen.

Som vittne är det viktigt att du - när du blir ögonvittne till ett brott - omedelbart själv skriver ner vad du uppfattat i samband med brottet. Du ska -om möjligt-inte tala med andra vittnen eller lyssna på nyheter - läsa vad som står i tidningar innan du själv dokumenterar vad som hänt. Försök att skriva ner vad du sett och hört så noggrant som möjligt. Om du lyssnar på andra kan ditt vittnesmål färgas av deras iakttagelser och då kan det bli helt fel i dina uppgifter. Som vittne ska du enbart uppge vad du själv sett, hört, luktat m.m. Det förväntningar som finns på ett vittne är att denne uppger det hen själv sett/upplevt/känt till. Om andra berättat saker om brottet så är det bra att berätta om det men poängtera att man endast hört det- inte sett det.

Som vittne kan man ha rätt till ersättning om förhöret orsakar ekonomisk förlust. Önskar du ersättning ska du ta upp detta med förhørsledaren efter förhöret. Särskilda regler finns.

Felaktigt utpekande.

Det är också viktigt att du som vittne inte pekar ut någon om du inte är säker på är gärningspersonen. Om du t.ex. vid en visning av olika personer tycker ett foto liknar den aktuella gärningsmannen så ska du naturligtvis framföra det- det är viktigt. Du bör då sanningsenligt försöka uppskatta hur säker du är.

Den som med vett och vilja med säkerhet pekar ut någon felaktigt som gärningsperson kan du bli misstänkt för falsk angivelse.

Är rädd för att komma till förhör?

Känner du oro för att komma till förhör? Alla kan känna viss oro för att bli förhörd. Det är en för många okänd situation där man kommer att få berätta vad man sett och hört och även bli utfrågad om vad man sett och hört. Förhørsledarna vid polisen är oftast vana vid förhör och de önskar att du ska känna dig trygg när du kommer till förhöret. De önskar bara att du berättar allt du sett och hört sanningsenligt som gäller den händelse som förhöret avser. Som vanligt vittne uppger man bara vad sett och hört sanningsenligt. Bedömning av förhöret och dess betydelse är det andra som gör – polis - åklagare - advokat. Går det aktuella brottet till åtal kan du bli kallad till domstolen att vittna -där råder vittnesplikt- du blir tvungen att komma då du kallas och att under vittnesförhöret säga sanningen, hela sanningen intet förtiga, tillägga eller förändra. Det är mycket viktigt att du vittnar. Utan vittnesmål kan det ibland vara omöjligt att få fram vad som hänt. Grunden för ett rättssäkert samhälle är att det finns god lagstiftning och förutsebar rättstillämpning och att medborgarna försöker följa lagar och förordningar samt att de som inte gör det får ta de konsekvenser det medför.

Det är sällsynt att det utförs hot eller våld mot vittnen. Enligt min uppfattning behöver du inte vara rädd så länge du inte själv är inblandad i gängkriminalitet eller grov organiserad brottslighet.

Mened. Om du - som vittne - under en huvudförhandling i domstol ljuger så kan du bli misstänkt för mened. Straff för mened är fängelse i högst fyra år, är brottet ringa kan straffet bli böter eller fängelse i högst sex månader. Är brottet grovt kan domstolen döma till fängelse, lägst två och högst åtta år. En misstänkt kan vägra att uttala sig eller ostraffat ljuga under huvudförhandling men kan samtidigt göra så att trovärdigheten av vad den misstänkte har berättat eller berättar blir låg. Kan åklagaren visa att den misstänkte ljuger blir den misstänktes berättelse mindre trovärdig vid en samlad bedömning.

Vittne - nära anhörig till misstänkt

Om du är vittne och är nära anhörig till den misstänkte behöver du inte vittna i domstol om du inte vill. Du måste dock komma till polisen om du blir kallad till förhör -du kan då till förhørsledaren uppge att du inte vill lämna uppgifter om din nära anhörige om du så önskar.

Förhørsbiträde

Alla som blir utsatta för förhör har rätt att ha ett juridiskt biträde närvarande vid förhöret om förundersökningsledaren godkänner förhørsbiträdet. Om du känner att du kan bli misstänkt för brottet kan du anlita en ett förhørsbiträde. Ett förhørsbiträde är inte någon försvarare och har inga särskilda rättigheter. Förhørsbiträdet måste dock ha vissa grundläggande förutsättningar såsom - redbarhet, insikter och genom tidigare verksamhet bedöms vara lämplig att vara ombud i målet(kan vara en advokat eller jurist- utbildad person). I propositionen 2007/8:47 sid 16 står det att - även den som

uppenbarligen är målsägande eller vittne bör ha rätt att låta sig ta hjälp av en för ändamålet lämplig person (biträde). Att ha tillgång till ett sådant biträde kan även för dessa kännas som ett stöd, t.ex. därför att den som förhörs känner sig misstänkliggjord (kan misstänkas) i något avseende. Det är troligt att få andra än de som senare kan komma att bli formellt delgivna misstanke om brott kommer att låta sig biträdas vid förhör. Biträdet bör inte ges någon direkt försvararroll. I stället bör biträdet ha i första hand en juridiskt rådgivande funktion för den som hörs. Därmed är det inte heller aktuellt att ge ett sådant biträde någon behörighet som kan liknas vid en försvarares eller ett målsägandebiträdes enligt rättegångsbalken. Det är tillräckligt att biträdet har en rätt att närvara vid förhöret med den hörde. Det mycket ovanligt att det medverkar ett förhörsbiträde vid vittnesförhör hos polisen men möjligheten finns.

Om misstanken mot dig når upp till "skäligen misstänkt" är polisen skyldig, att vid förhör underrätta dig om vad misstanken gäller. Polisen ska precisera vilket brott misstanken avser samt underrätta dig om din rätt att anlita försvarare. (se misstänktes rättigheter) Däremot kan ett förhör med den som "kan misstänkas" genomföras utan att det delges någon misstanke.

Tolk

Om du inte förstår det svenska språket ska du meddela förhørsledaren det så snart som möjligt så att det kan beställas en tolk som medverkar vid förhöret.

Se vidare: [Vad gäller då jag blir kallad till förhör?](#)